

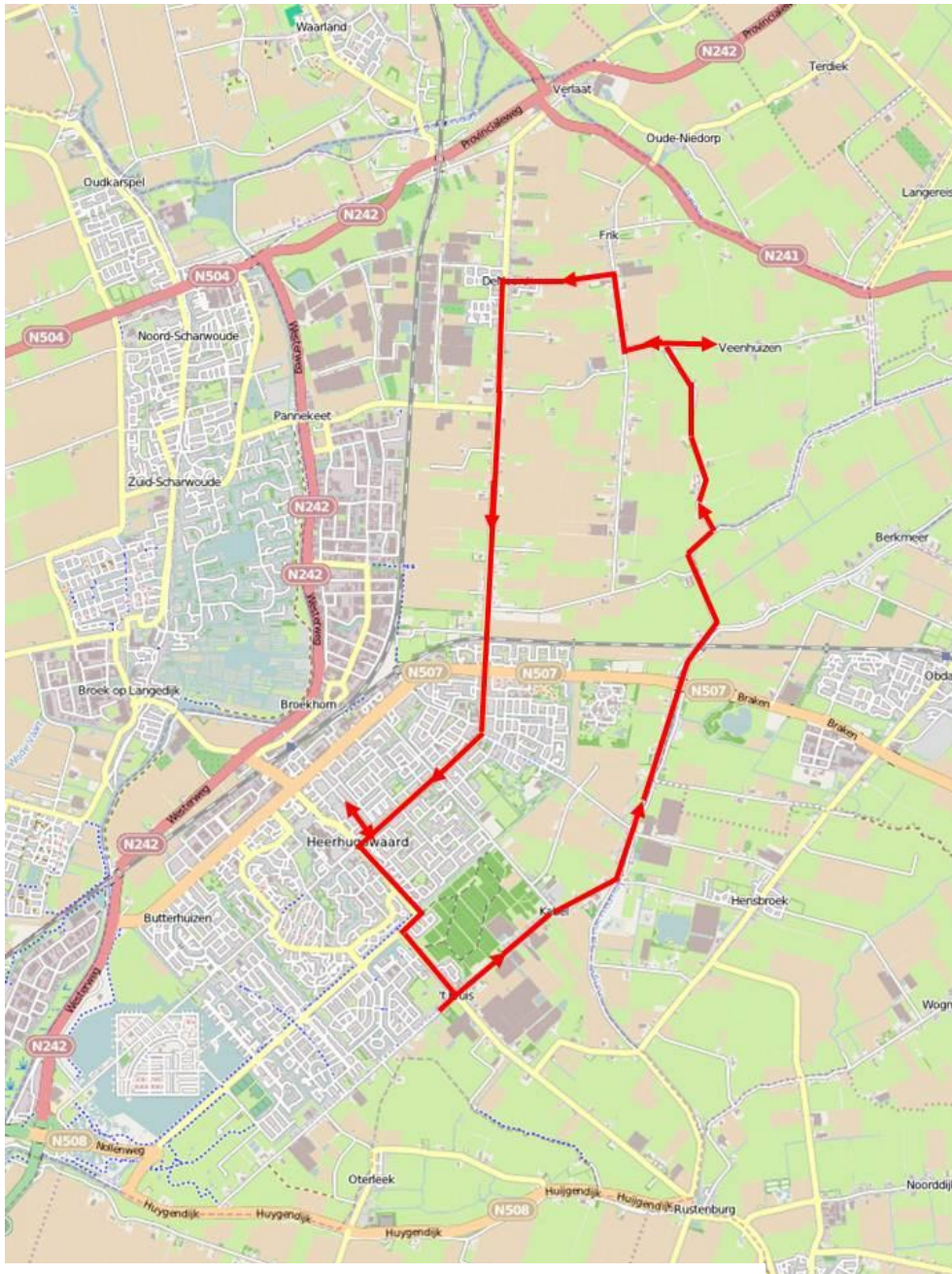
Heerhugowaard
Stad van kansen

Monumenten Kerkenroute

Deze folder is een heruitgave van de monumenten kerkenroute die in 2005 gemaakt is voor de Open Monumentendag. Dat jaar stond in het teken van ons religieus erfgoed. Nederland heeft duizenden religieuze monumenten zoals kerken, begraafplaatsen, kapellen, kloosters en pastorieën. Heerhugowaard kent naast kerken en pastorieën ook een zusterhuis en voormalige kerkpaden. Deze folder laat zien waar die in Heerhugowaard te vinden zijn.

De tekst is van Henk Komen, de tekeningen van Rem de Boer. Op het voorblad een tekening van de nu niet meer bestaande kerk van Veenhuizen in 1750 van een anonieme vervaardiger.

 Aanbevolen fietsroute

Kerkpaden

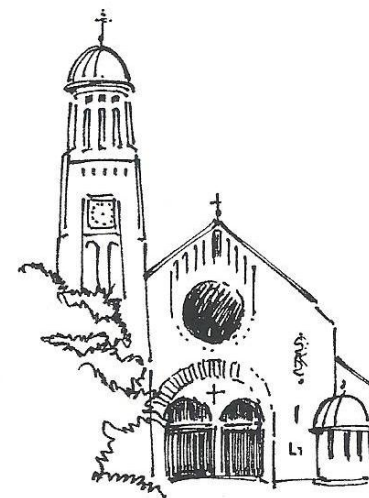
Omdat na de drooglegging van Heerhugowaard in 1631 geen kerken in de nieuwe polder werden gebouwd, moesten de inwoners naar de omliggende dorpen ter kerke gaan. Om die te kunnen bereiken, waren toegangswegen aangelegd naar Langedijk, Niedorp, Obdam, Oudorp en Hensbroek. Deze van oorsprong onverharde voetpaden zijn later verhard. Ook ontstonden er allerlei wandelpaden over de weilanden die een verkorte route inhielden naar de dichtstbijzijnde kerk. Sommige ervan bleven tot in onze tijd onverhard en raakten in onbruik zodat vaak niet meer bekend is dat het openbare kerkpaden zijn geweest. Heerhugowaard heeft er verschillende gekend.

Nr. 1 Kerkpad Zwarteweg

Dit kerkpad werd al in 1630 aangelegd en was een verkorte route tussen de Jan Glijnisweg en de kerk van Oterleek. Eeuwenlang was dit pad als voetgangerspad in gebruik, totdat men er in 2004 een sloot doorheen groef.

Nr. 2 Kerk, Jan Glijnisweg 30

Aan de zuidoostzijde van de Jan Glijnisweg staat het r.k. kerkgebouw uit 1922 met bijbehorende pastorie uit dezelfde tijd. De aan de Heilige Familie gewijde kerk werd gebouwd door de plaatselijke aannemer P. Bot naar ontwerp van de Haagse architect J.F. Klomp. Opdrachtgever was het kerkbestuur van de nieuw opgerichte parochie van de H. Familie te Heerhugowaard. Oorspronkelijk zou de kerk een veertig meter hoge fronttoren krijgen, maar deze kwam wegens bezuinigingen te vervallen. Links tegen de linkerzijgevel werd in 1946 een ketelhuis met kolenbergplaats aangebouwd. In 1966 zijn de driebeukige kruiskerk en de pastorie ingrijpend verbouwd. De kerk kreeg middenvoor een moderne portaaluitbouw waarboven een open klokkenstoel met twee luid klokken (Aagje en Adriaan genaamd naar hun schenkers). De pastorie werd eveneens ingrijpend verbouwd waarbij ondermeer dakopbouw en erkers verdwenen. De kerk met pastorie is een gemeentelijk monument.

Kerk, Middenweg, de Noord

Nr. 14 Kerkpad De Frik

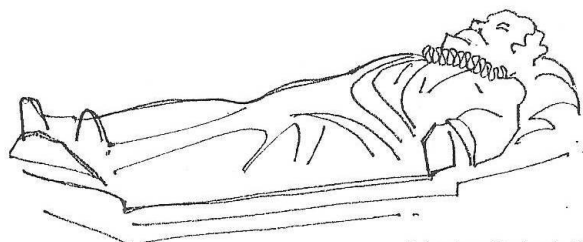
Vanaf de Veenhuizerweg vormde het pad De Frik de kortste verbinding naar de brug over de ringvaart die toegang gaf tot Oude Niedorp. Dit was het kerkpad naar de kerk in Oude Niedorp.

Nr. 15 Kerk, Middenweg 541

Rooms-katholiek kerkgebouw uit 1910 met bijbehorende pastorie uit dezelfde tijd. De aan het Heilig Hart van Jezus gewijde kerk en de pastorie werden gebouwd naar ontwerp van architect C.P.W. Dessing te Gouda. De kerk is gebouwd in neoromaanse stijl. De bovenbouw van de markante hoektoren vertoont byzantijnse invloeden (de koepelvorm van de spits). Wellicht heeft de architect zich hierbij laten inspireren door de Sacré-Coeur in Parijs, de belangrijkste Heilig Hartkerk ter wereld met een koepelvormig dak. In 1953 werd tegen de linkerzijgevel van de kerk een Mariakapel aangebouwd in aangepaste stijl. De vijf gebrandschilderde koorramen zijn in 1961 vervaardigd door de bekende glazenier Joep Nicolas. De pastorie is gebouwd in sobere baksteenarchitectuur die aansluit bij het kerkgebouw. Zowel de kerk als pastorie zijn een gemeentelijk monument.

Nr. 12 Kerk Veenhuizen, Kerkweg 26

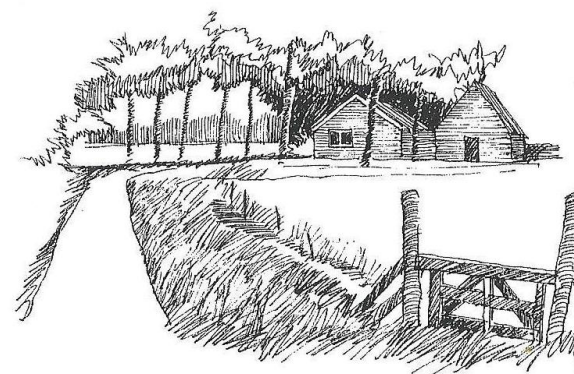
In de kerk staat de graftombe van Reinout van Brederode, heer van Veenhuizen. Deze diende als afdekking van een grafkelder in de in 1965 gesloopte kerk van Veenhuizen. Reinout van Brederode was in de zeventiende eeuw heer van Veenhuizen. Na zijn dood in 1633 werd hij in de kerk van Veenhuizen begraven. Zijn beeltenis is in albaststeen uitgehouwen en ligt op een zwart marmeren tombe. Dit grafmonument is uniek in Nederland en is een rijksmonument.

Reinout van Brederode, Veenhuizen

Nr. 13 Kerkpad Veenhuizen

Tot het eind van de negentiende eeuw was het mogelijk om te voet vanaf de kerk in Oude Niedorp, via de Zuiderweg, over de ringvaart, dwars door de polder Veenhuizen te gaan en vervolgens via de kerk in Veenhuizen dwars door de polder de Berkmeer de kerk in Obdam te bereiken. Op kaarten uit het begin van de twintigste eeuw staat dit pad nog vermeld als voetpad. Dit oude kerkpad gaf de Veenhuizenaren een rechtstreekse verbinding met de beide omliggende kerken in Oude Niedorp en Obdam.

Korteweg, Heerhugowaard

Nr. 3 Kerkpad Korteweg

Ook de Korteweg is oorspronkelijk een kerkpad en zoals de naam al zegt was het een kortere weg naar de kerk in Hensbroek.

Nr. 4 Kerkpad De Kabel-Beukenlaan

Vanaf de Middenweg voerde lange tijd een voetpad (De Kabel) naar de Oostertocht en vandaar via de Beukenlaan naar de Jan Glijnisweg. Dit landpad was als kerkpad in gebruik naar de kerk in Hensbroek.

Nr. 5 Pastorie, Middenweg 166

De pastorie is evenals de gelijktijdig gebouwde ernaast gelegen hervormde kerk opgetrokken in neoromaanse stijl en in 1870 gebouwd door aannemer Pieter Ruiters uit Winkel. In 1970 werd de pastorie in twee woningen gesplitst waarbij het interieur volledig werd vernieuwd en het exterieur enkele kleine wijzigingen onderging. Zo werden de driehoekige geveltoppen in gewijzigde vorm vernieuwd, de bestaande twee dakkapellen vervangen door vier nieuwe. Op de daken lagen oorspronkelijk leien. De pastorie is een gemeentelijk monument.

Nr. 5 Kerk, Middenweg 168

De aan de Middenweg gelegen Nederlands-hervormde kerk dateert uit 1870. Deze in neoromaanse trant opgetrokken driebeukige pseudobasiliek werd gebouwd door aannemer Pieter Ruiters uit Winkel en is de oudste kerk in Heerhugowaard. In de jaren zestig is de kerk gerenoveerd, waarbij onder meer de vloer is vernieuwd. Aan de weg staat sinds 1983 een ijzeren toegangshek. De kerk heeft een naar voren uitgebouwd middenschip waarin een fronttoren is opgenomen. De rechthoekige toren heeft een door een vergulde haan bekroonde achtzijdige spits voorzien van rechthoekige leien. Het muurwerk wordt verlevendigd door de toepassing van gele hand gevormde stenen onder meer in de rondbogen boven de vensters en rond de toegang. De kerk is een gemeentelijk monument.

N.H. kerk, Middenweg 168

Zusterhuis, Dreef 12

Nr. 10 Kerkpad Hasselaarsweg

Vanaf de zeventiende eeuw een smal onverhard voetpad voor de kerkgangers naar de kerk in Zuid-Scharwoude. Het pad voerde dwars door het toen zogenoemde Hasselaarsbos, waarnaar deze weg is genoemd. Pas in de twintigste eeuw kwam hier wegverharding.

Nr. 11 Kerkpad Donkereweg

Dit voormalige kerkpad was een onverhard slingerend voetpad dat een verbinding vormde tussen de Middenweg en de Veenhuizerweg en voerde over het voormalige eiland Sappewerf. Aan weerszijden lagen grote bossen zodat dit oude kerkpad met recht de donkere weg werd genoemd. Het was een kerkpad naar Veenhuizen waar vroeger naast de hervormde kerk ook een rooms-katholieke schuilkerk heeft gestaan.

Nr. 12 Veenhuizen, Kerkweg 26

Naast de moderne kerk staat een klokkenstoel met een in Mechelen gegoten bronzen klok uit 1460, genaamd Dionysius. De klok is afkomstig uit de in 1965 gesloopte hervormde kerk van Veenhuizen (bouwjaar 1862). Sinds 1983 hangt de klok in een stalen klokkenstoel naast het nieuwe kerkgebouw. De klok is een gemeentelijk monument.

Nr. 7 Pastorie, Stationsweg 52

Woonhuis uit 1930 gebouwd door aannemer. J.C. Klerq te Heerhugowaard. De opdrachtgever was aannemer Jan Leegwater die er zelf ging wonen en het huis ook heeft ontworpen in een door de Amsterdamse School beïnvloede bouwtrant. In 1946 werd het pand in opdracht van het Gereformeerde Kerkbestuur van Heerhugowaard verbouwd tot pastorie. Om meer licht te krijgen, werden toen de drie bestaande glas-in-loodramen op de eerste verdieping van de voorgevel vervangen door twee negenruits vensters. Tot 1969 heeft het pand dienst gedaan als predikantswoning. De woning is een gemeentelijk monument.

Nr. 8 Kerk, Middenweg 248

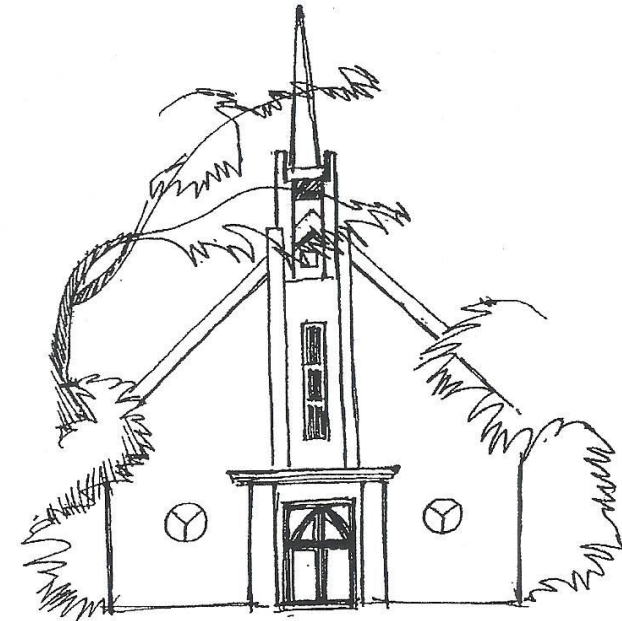
De R.K. Dionysiuskerk dateert uit 1963 en is gebouwd op de plaats van de voormalige pastorie die met de oude kerk dateerde van 1867 en een ontwerp was in neoromaanse stijl van de architect A.C. Bleys. De architecten van de huidige kerk zijn B.J.J.M. Stevens en A.L. Lourijsen. Architect Stevens had zich aanvankelijk sterk gemaakt om bij nieuwbouw de bestaande kerk in takt te houden, doch hieraan kon de toen meest gezaghebbende stedenbouwkundige in deze regio, prof. Wieger Bruin, geen goedkeuring verlenen. Er kwam een nieuwe kerk voor terug in een stijl die verwant is aan het Nieuwe Bouwen. Kenmerkend zijn de consequente toepassing van horizontale en verticale lijnen en de blokvormige massa's waaruit het geheel is opgebouwd. De klokken, zowel als het orgel komen uit de oude kerk. Het kerkgebouw met aangebouwde pastorie behoort tot de beeldbepalende monumenten in Heerhugowaard.

Nr. 9 Zusterhuis, Dreef 12

Aan de Dreef ligt het voormalige zusterhuis met naaischool. Het pand is gebouwd in de stijl van de Delftse School en werd in 1952 gebouwd naar ontwerp van de Haarlemse architect B.J.J.M. Stevens. De opdrachtgever was de Congregatie der Zusters Franciscanessen van Oudenbosch. In 1972 werd het pand verbouwd tot gezinsvervangend tehuis 'De Dreef' en uitgebreid met een derde vleugel. Sinds 1993 doet het gebouw dienst als pastoraal centrum van de Stichting Nehemia.

Nr. 6 Kerkpad Broekerweg

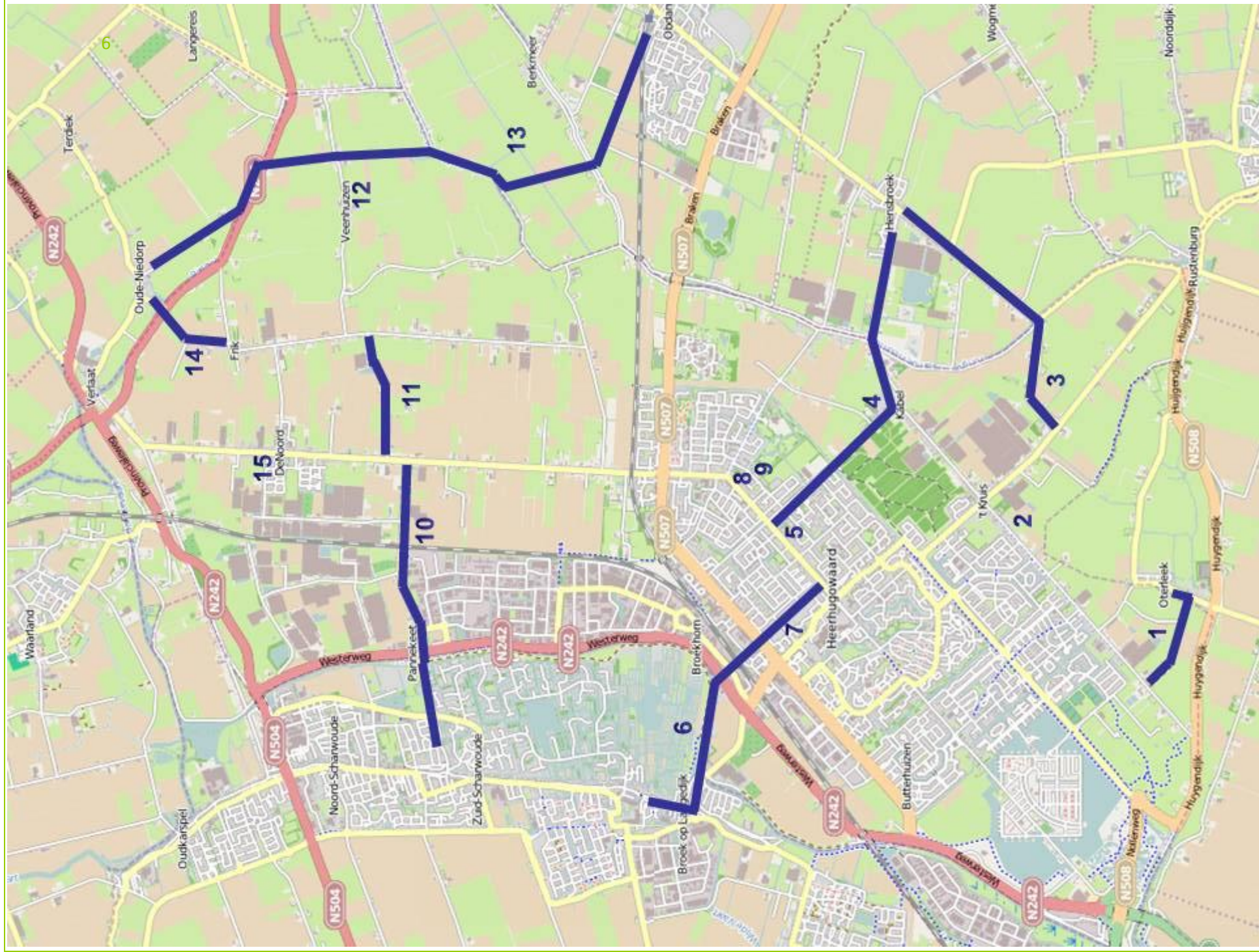
Nu heet deze weg Stationsweg en is als oorspronkelijk kerkpad niet meer te herkennen. Toch vormde het eeuwenlang het onverharde landpad naar de kerk in Broek op Langedijk. Tot negentienhonderd lagen aan weerszijden van deze weg grote bossen, zodat dit indertijd een donker bospad moet zijn geweest.

Geref. Kerk, Stationsweg

Nr. 7 Kerk, Stationsweg 53

De gereformeerde kerk dateert uit 1916. Deze zaalkerk voor ongeveer 100 kerkgangers is ontworpen en gebouwd door de plaatselijke aannemer Jan Leegwater. In 1938 werd de kerk vier meter naar voren vergroot en inwendig voorzien van een galerij. Ook deze uitbreiding is ontworpen en gebouwd door J. Leegwater, De nieuwe voorgevel in de stijl van de Amsterdamse School kreeg een karakteristiek torentje bekleed met koper. Onder de ranke torenspits kwam een luidklok te hangen. De kerk is een gemeentelijk monument.

— Oorspronkelijke kerkpaden in Heerhugowaard

1 De nummers in de tekst verwijzen naar plaats op de kaart